

Lublin, 8 lutego 2024

List otwarty do
Minister Edukacji Narodowej Barbary Nowackiej
w sprawie proponowanych zmian w edukacji muzycznej

Szanowna Pani Minister,

Stowarzyszenie Nauczycieli Muzyki, które mam zaszczyt reprezentować, od lat zajmuje się problematyką powszechnej edukacji muzycznej i dobrze orientujemy się w sytuacji nauczania muzyki w szkole. Mamy świadomość wagi tejże edukacji w wszechstronnym rozwoju dzieci i młodzieży, doskonale zdajemy sobie sprawę, jak bardzo ważne dla rozwoju osobistego, społecznego uczniów są zajęcia muzyczne.

Formalnie istniejemy od 2009 roku, ale już znacznie wcześniej skupialiśmy się wokół czasopisma "Wychowanie Muzyczne w Szkole" (obecnie "Wychowanie Muzyczne"), które nieprzerwanie jest wydawane od 1957 roku, a którego od kilkunastu lat jesteśmy wydawcą i współtworzymy jego redakcję. W okresie naszej działalności aktywnie uczestniczyliśmy w różnego rodzaju konsultacjach, naradach, konferencjach, w tym mieliśmy zaszczyt brać udział w Kongresach Polskiej Edukacji, z naszej inicjatywy powstała bardzo pożyteczna platforma Muzyka Szkolna, bywamy na różnych ważnych wydarzeniach oświatowych, ale i stale sami organizujemy debaty i szkolenia dla nauczycieli muzyki.

W gronie nauczycieli muzyki jest wielu wspaniałych pedagogów, którzy wiedzą jak działaniami muzycznymi docierać do dzieci i młodzieży. Liczne ośrodki akademickie od lat prowadzą dyskurs na temat funkcji, treści i metod edukacji artystycznej, w tym muzycznej oraz jej wpływu na rozwój dzieci i młodzieży i szerzej współczesnej kultury artystycznej. W świetle tych badań obecnie realizowana forma klasowo-lekcyjnych zajęć muzycznych, z nieaktualnymi podstawami programowymi nie sprawdza się. Nie sprawdza się, między innymi dlatego, że nie koresponduje z treścią współczesnej kultury, która przechodzi dynamiczne zmiany.

Jako nauczyciele mamy wiele różnych opinii, jednak co do jednego zagadnienia całe nasze środowisko od wielu lat jest zgodne – potwierdzają to też liczne badania, eksperci, środowisko akademickie – w edukacji wczesnoszkolnej istnieje konieczność przywrócenia pełnowymiarowych zajęć muzycznych prowadzonych przez specjalistę, nauczyciela muzyka. To w tym wieku edukacja muzyczna działa najsilniej nie tylko na rozwój podstaw kultury muzycznej, ale szczególnie silnie wpływa na rozwój wielu kompetencji uniwersalnych, mających wpływ na jakość uczenia się.

Szanowna Pani Minister, popierając kierunek proponowanych przez Pani resort zmian demokratyzacji i liberalizacji szkół, większej indywidualizacji kształcenia, rozumiejąc różne uwarunkowania, na dzień dzisiejszy proponujemy rozwiązania modernizujące edukację muzyczną, traktując ją jako element edukacji artystycznej, kulturalnej i kulturowej.

Nasze propozycje

W przedszkolach proponujemy umożliwienie realizacji zajęć muzyczno-ruchowych lub rytmiki we wszystkich grupach wiekowych. Właściwa edukacja muzyczna na tym etapie jest niezbędnym elementem rozwoju dziecka.

W klasach 1–2 szkół podstawowych edukację muzyczną proponujemy tymczasowo zostawić w obecnym kształcie, jako element edukacji zintegrowanej. I tam gdzie jest to możliwe i jest konsensus w tej sprawie, powierzanie zajęć muzycznych wykwalifikowanym nauczycielom muzyki.

W klasach 3–6 szkół podstawowych proponujemy jedną godzinę tygodniowo zajęć muzycznych, prowadzonych przez nauczyciela muzyka. Obecnie przedmiot jest realizowany w klasach 4–7. Przesunięcie systematycznej edukacji muzycznej o rok niżej bardzo korzystnie wpłynie na rozwój dzieci i bardzo o to prosimy. Służymy też radą, czym, jakimi treściami wypełnić tę naukę.

W klasach 7–8 szkół podstawowych proponujemy po dwie godziny obowiązkowych dla uczniów zajęć artystycznych, kulturalnych, do wyboru z wielu możliwości, z dostępnych propozycji szkół. Zajęcia te nie muszą być, a nawet nie powinny być prowadzone w systemie klasowo-lekcyjnym, nie powinny podlegać typowemu szkolnemu ocenianiu. I mogłyby to być np. zajęcia muzyczne (poznawanie literatury muzycznej, uczęszczanie na koncerty, chóry, zespoły wokalne, instrumentalne, nauka gry na instrumentach), taneczne, plastyczne, recytatorskie, teatralne, fotograficzne, filmowe, rękodzieła artystycznego, sztuk multimedialnych. Ważne jest na tym etapie, aby młodzież, np. uzdolniona artystycznie miała możliwość sprawdzenia, wykazania się, rozbudzenia pasji, głębszego zainteresowania się pewnymi obszarami kultury i sztuki, mogła dokonać preorientacji zawodowej i na przyszłe lata nauki.

W szkole ponadpodstawowej – obowiązkowe zajęcia przynajmniej przez jeden rok (jedna godzina tygodniowo) związane z poznawaniem kanonu muzycznego, ze zrozumieniem współczesnej kultury oraz jej historii. Bardzo ważne jest, aby na etapie obowiązkowej edukacji szkolnej zapoznać młodego człowieka z dorobkiem, dziedzictwem kultury muzycznej i uczyć go wartościowania różnych zjawisk współczesnej kultury.

Zaproponowane rozwiązania, przede wszystkim, dobrze wpisują się w potrzeby i oczekiwania uczniów, i one powinny być dobrze przyjęte w szerokim środowisku społecznym, nie powinny być trudne do realizacji i nie powinny w większym stopniu wpływać na koszty funkcjonowania szkoły. Naszym zamiarem jest uczynienie szkoły przyjaznym miejscem kultury, w tym kultury muzycznej, miejscem, które znacznie bardziej będzie rozwijać predyspozycje, kompetencje społeczne, wspólnotowe, z drugiej strony, miejscem indywidualnego rozwoju każdego ucznia, kształtowania jego predyspozycji, zainteresowań, wrażliwości. Chcemy wzmacniać wychowawczą funkcję szkoły. Zaproponowane rozwiązania idą w tym kierunku, będą temu sprzyjać.

Bardzo prosimy o życzliwe przyjęcie naszych uwag i propozycji. Jesteśmy otwarci na wszelkie rozmowy, dyskusje związane z edukacją, nie tylko muzyczną. Jako nauczycielom najbardziej nam zależy na dobrostanie i dobrobycie uczniów, na tym żeby każdemu z nich „przyjąć skrzydła, jakie tylko może udźwignąć”.

W imieniu Członków, Zarządu i grona Sympatyków
Stowarzyszenia Nauczycieli Muzyki

Stowarzyszenie Nauczycieli Muzyki
Klub Zarządu

dr hab. Mirosław Grusiewicz

Dane do kontaktu:

Mirosław Grusiewicz, ul. Czeremchowa 16/60, 20-807 Lublin

tel. – 503 644 267; e-mail – gruszmir@op.pl